

ПАРТНЕРСТВО ДЕРЖАВИ ТА БІЗНЕСУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ ПРИСКОРЕНОГО РОЗВИТКУ ВІВЧАРСТВА

Г. В. Трофімова,
кандидат сільськогосподарських наук,
НДІ «Украгропромпродуктивність»,
Trofimova_av@ukr.net

Окреслена одна із причин руйнації підгалузі вівчарства в Україні, суть якої полягає у розірванні взаємовідносин між виробниками вівчарської продукції і переробними підприємствами. Визначено інструмент державного управління для прискореного розвитку вівчарства, такий як міжрегіональна інтеграція вівчарства на основі партнерства держави і бізнесу.

Ключові слова: вівчарство, партнерство, державне управління

У часи функціонування планово-централізованої системи економіки процес інтеграції сільського господарства і переробних галузей вбачався у поглибленні спеціалізації і концентрації суспільного виробництва. Стійкі інтеграційно-економічні зв'язки між господарюючими суб'єктами сировинної і переробної ланок АПК у вигляді *держпоставок* продукції (зокрема вівчарської продукції) гарантував виробникам надійний ринок збуту. Однак сільськогосподарське виробництво абсолютно підпорядковувалося завданням розвитку промисловості. Аграрним господарствам були чітко визначені переробні підприємства, яким вони постачали агропродукцію за встановленими державою закупівельними цінами.

Підгалузь вівчарства була найбільш усуспільненою (95 % її фондів знаходилося у державному секторі) та зорі-

ентована на виробництво вовни. Стрижена груба та напівгруба вовна надходила до Чернігівської фабрики первинної переробки вовни, а мериносова та тонка – до Харківської. Отже, переробні підприємства займали в АПК монополіне положення. За такої системи адміністративного управління у ціновому механізмі економічних взаємовідносин між виробниками вовни та її переробниками недостатньо враховували витрати виробництва, що призвело до розбіжності в матеріальних інтересах. Саме тому, з переходом до вільного ціноутворення, економічні зв'язки зазнали повного розладу. Відбулось повне припинення державної фінансової підтримки підгалузі у 2011 році, що стало однією з причин занепаду.

Попри надзвичайну важливість цієї підгалузі для вітчизняної економіки, фактичний стан її впродовж останніх 25 років не відповідає потенційним можливостям України [1; 2; 3, с. 162].

Більшість наукових доробок (І. І. Ібатуллін, В. М. Туринський, Л. В. Жарук), щодо відновлення підгалузі, спрямовані на дослідження селекційно-технологічного і організаційного забезпечення створення в Україні м'ясного вівчарства для подальшого експорту баранини. Утім, експорт (Україна з року в рік не використовує надану Європейським Союзом у 2015 р. квоту у 1500 т) не може стати джерелом фінансових надходжень для розвитку вівчарства через відсутність великих господарств-виробників, здатних сформувати належні партії продукції. Аграрна реформа докорінно змінила відносини власності на селі. У підгалузі вівчарства домінують дрібні фермерські підприємства та домашні мікрогосподарства населення з низьким технічним рівнем оснащення виробництва. Широка диференціація природних екосистем, що характеризується різними рельєфними і кліматичними умовами, типами ґрунтів та відповідним біорізнома-

ніттям зумовлює зональний принцип розміщення спеціалізованих напрямів продуктивності вівчарства. З урахуванням широти специфічності цієї підгалузі, на даний час прискорений розвиток та стабілізація вівчарства самотужки не відбудеться. Вівчарство здатне відродитися тільки при активному державному управлінні взаємодії між спеціалізованими галузями і виробниками різних видів продукції вівчарства (для харчової, парфумерної, фармацевтичної, легкої промисловостей), що виходить за адміністративно-територіальні рамки районів. Потік вівчарської продукції з одних районів (регіонів) у інші дозволяє сформуванню нових сучасних економічних зв'язків реалізації і обміну різноманітних видів вівчарської продукції між їх виробниками і споживачами. Для розвитку такої міжрегіональної інтеграції в Україні необхідне органічне поєднання елементів ринкової конкуренції та механізму прямого державного регулювання. Державне управління у побудові взаємовідносин «держава – органи місцевого самоврядування – виробники вівчарської продукції» може стати основним інструментом регулювання розвитку економіки зі значним потенціалом ефективності за рахунок взаємовигідного співробітництва держави і приватних партнерів. Регулювання таких взаємовідносин органами виконавчої влади має здійснюватись наступним чином: укладання договорів (контрактів) з виконання виробничих і збутових послуг; комбінування виробництва на договірній основі; інтеграція виробництва на основі фермерських кооперативів; співпраця промислових і фермерських підприємств. Внаслідок специфічності виробництва вівчарської продукції державне регулювання має бути більш впливовішим, ніж в інших підгалузях тваринництва. У сфері взаємовигідного співробітництва та партнерства районів (регіонів) варто застосувати державну підтримку міжрегіональних проектів, спрямованих на вті-

лення ідей економіко-еколого-гуманістичної ефективності сільського господарства.

Список використаних джерел:

1. Вдовиченко Ю. В. Стан та наукове забезпечення галузі вівчарства в Україні [Електронний ресурс] / Ю. В. Вдовиченко, В. М. Іовенко, П. Г. Жарук, Н. А. Кудрик, Л. В. Жарук // Науковий вісник «Асканія-Нова». – 2016. – Вип. 9. – С. 3–16. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvan_2016_9_3

2. Ібатуллін І. І. Стан та шляхи підвищення експортного потенціалу галузі вівчарства України [Електронний ресурс] / І. І. Ібатуллін, В. О. Пабат, В. М. Туринський // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва. – 2016. – Вип. 236. – С. 30-45. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_tevppt_2016_236_6

3. Гадзала Я. М. Стратегія розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні на період до 2025 року / [за ред. академіків НААН Я. М. Гадзала, М. І. Бащенко, В. М. Жука, Ю. О. Лупенка]. – К.: Аграр. наука, 2016. – 216 с.